

Pécsi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Ripszám Dóra

**Az emberkereskedelem elmélete és gyakorlata,
különös tekintettel a gyermekekre**

PhD értekezés tézisei

Témavezető:
Prof. Dr. Gál István László

**Pécs
2024**

I.	A kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalása	2
	I.1. A témaválasztás indoka	2
	I.2. Kutatási hipotézisek.....	3
II.	Az elvégzett vizsgálatok, elemzések rövid leírása, a feldolgozás módszerei.....	4
III.	A tudományos eredmények rövid összefoglalása, azok hasznosítása, illetve a hasznosítás lehetőségei	5
	III.1. Az értekezés tartalma, következtetései	5
	III.2. Az értekezés eredményeinek hasznosíthatósága.....	8
	III.2.1. A jogelmélet számára hasznosítható eredmények	8
	III.2.2. A jogalkotás számára hasznosítható eredmények.....	8
	III.2.4. A jogalkalmazás számára hasznosítható eredmények	9
	Summary.....	11
IV.	Publikációk jegyzéke	12
	Az értekezés témakörében megjelent szerzői publikációk	12
	Az értekezés témakörén kívül megjelent szerzői publikációk.....	14

I. A kitűzött kutatási feladat rövid összefoglalása

I.1. A témaválasztás indoka

Ember és kereskedelem. Amennyiben az előbbi tárgya és nem pedig alanya az utóbbinak, akkor ezek a fogalmak a mai gondolkodás számára távoliak és látszólag összeegyeztethetetlenek. A kereskedelem az áruk és szolgáltatások cseréje, a megtermelt javak közvetítése a termelőktől, vagy előállítóktól a fogyasztók számára. Kereskedni általában tárgyakkal, birtokolható, tulajdonolható dolgokkal szokás. Vagyis nem emberrel, akire mint személyre gondolunk, többnyire a világot megismerő és alakító, beszéddel és gondolkodással jellemzett, közösséget alkotó, társadalomban élő és ott jogokkal bíró individuumra, „értelmes” lényre (VIRÁG).

Virág György szerint a személyes szabadságától megfosztott tárgyként kezelt, valaki másnak a tulajdonában álló ember rabszolga. A római jog szerint nem is személy, csupán „homo servus”, aki a dolggal – res – azonos státusú, piacra vihető, embervásáron árulható, posztmodern változatában akár akciós termékként kezelhető áru („people for sale”), humanoid konzumcikk (VIRÁG).

Az emberkereskedelem egy profitorientált, ám ennek ellenére mégis alacsony kockázatú vállalkozás. A hatalmas pénzösszeg, amely belőle származik, lehetővé teszi a bűnözői csoportok számára, hogy gazdasági, társadalmi vagy akár politikai hatalmat szerezzenek, és befolyással bírnak a világ működésére (SZÁRAZ).

Az emberkereskedelem korunk egyik kiemelkedően súlyos társadalmi problémája, azonban annak mértékéről nem állapíthatóak meg pontos adatok. Mégis számos kutatás szerint egyre jelentősebb számban válnak emberek szervezett bűnözői csoportok által elkövetett munka, vagy szexuális célú kizsákmányolás áldozataivá (BEZSENYI – KATONA – MÁTYÁS – NYITRAI – FRIGYER – TIRTS).

Az emberkereskedelem egy olyan határokon átnyúló probléma, amely a származási, a rendeltetési és a tranzitországokat is jelentős mértékben érinti. Legfontosabb jellemzője, hogy rendkívül szervezett, gyorsan terjedő bűncselekmény. Miután az emberkereskedelem az emberi jogok egyik legsúlyosabb megsértési formája, minden állam kötelessége, hogy határozott lépéseket tegyen annak megelőzése és az elkövetők felelősségre vonásának érdekében (EMBERKERESKEDELEM.KORMANY.HU).

A büntetőjog a szigorú eszközrendszerével védelmezi az élethez, a testi épséghez, valamint az egészséghez fűződő emberi jogok mellett az emberi szabadságjogokat. Ezekre az Európai Unióban az Alapjogi Chartában foglaltak az irányadók. Valamennyi uniós tagállam kötelessége az ott felsorolt alapjogok biztosítása és védelme (NAGY).

Napjainkban a szervezett bűnözés egyik jól jövedelmező üzletága az emberkereskedelem, mely alapja a szexuális kizsákmányolásnak, a prostitúciónak, a rabszolgamunkának, az emberi szervkereskedelemlnek és további súlyos bűncselekményeknek (NAGY).

A gyermekkereskedelem – a kereskedelmi célú szexuális kizsákmányolást is magában foglalva – az egyik leggyorsabban növekvő és legjövedelmezőbb bűnözői tevékenység a világon (RAFFERTY).

Magyarország az emberkereskedelem szempontjából kiindulási, cél-, és tranzit országnak is minősül.

Az emberkereskedelem hazánkban elterjedt, ám annak kutatása továbbra is nehézségekbe ütközik, annak ellenére is, hogy 2019 óta jelentősen megnőtt a hatóságok számára ismertté vált bűncselekmények száma (WINDT).

Magyarországon a büntető anyagi jogi és eljárásjogi rendelkezéseken túl közel száz jogszabályban, illetőleg jogforrásban esik szó az emberkereskedelemről (DERES).

I.2. Kutatási hipotézisek

Értekezésem célja a gyermekkereskedelem arculatának elemzésén, annak hazai jellemzőinek feltárásán át a gyermekkereskedelem és emberkereskedelem elhatárolása.

A gyermekkereskedelem emberkereskedelemtől való elválasztása álláspontom szerint mind a bűnmegelőzés, mind a bűnüldözés, mind pedig az áldozatsegítés szempontjából jelentőséggel bír. Ennek alapjául szolgál a gyermekkereskedelem arculatának, jellemzőinek vizsgálata.

Bízom kutatásom társadalmi hasznosulásában, melynek érdekében elsősorban a jogalkotás számára kívánok tudományos eredményeken alapuló segítséget, iránymutatást adni. Vizsgálatom központjában az áll, hogy a gyermekkereskedelem az emberkereskedelemtől önálló kategóriát képez-e, vagy kizárólag annak minősített esete-e.

Hipotéziseimet a következőképpen határoztam meg:

1. Feltételezem, hogy a felnőttek és a gyermekek kereskedelme eltér a céljukban.
2. Feltételezem, hogy a felnőttek és a gyermekek kereskedelme esetében a kizsákmányolási formák eltérést mutatnak és ezzel együtt a kizsákmányolás fogalma is mást takar.
3. Feltételezem, hogy a felnőttek és a gyermekek kereskedelme esetében a tettesek eltérő elkövetési módokat alkalmaznak.
4. Feltételezem, hogy a felnőttek és a gyermekek áldozattá válásának folyamata eltér. Más kiszolgáltatottsági tényezők játszanak szerepet és a beleegyezés mást takar.

Hipotéziseimen felül további kérdésekre keresem a választ, úgymint:

- A gyermekkereskedelem esetében például a toborzás beleértendő-e a meghatározásba?
- Szükséges-e egyáltalán a kizsákmányolási cél a gyermekkereskedelem megvalósításához?

II. Az elvégzett vizsgálatok, elemzések rövid leírása, a feldolgozás módszerei

Hipotéziseim ellenőrzésére az alábbi módszereket alkalmaztam.

A kutatásomban egyaránt felhasználtam primer és szekunder forrásokat. Emellett közvetlen adatelemzésen alapuló primer kutatást is végeztem.

Kutatásom során szakirodalmi forrásokra, bírósági határozatokra támaszkodtam. A témához fűződő terjedelmes mennyiségű hazai és nemzetközi tanulmány, monográfia, tanulmánykötet, a gyermekkereskedelemmel foglalkozó szervezetek dokumentumai, jelentései, kommentárok és tankönyvek feldolgozására törekedtem. A témához kapcsolódó hazai és nemzetközi hatályos (számos esetben a korabeli) jogforrásokat is áttekintettem.

Az idegennyelvű szakirodalom köréből főként az angol nyelvű forrásokat vizsgáltam meg, de feldolgoztam horvát, illetve török tartalmakat is.

Rövid történeti elemzéssel áttekintem az emberkereskedelem történetét, valamint annak nemzetközi, európai uniós és hazai jogszabályfejlődését.

Elvégzem az emberkereskedelem és kényszermunka tényállásának dogmatikai elemzését, majd az összehasonlító jogi vizsgálati módszerrel élve összevetem a hatályos magyar szabályozást a némettel, a hollanddal és a törökkel.

A Legfőbb Ügyészség által kezelt egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika segítségével, valamint egyes nemzetközi és hazai szervezetek nyilvános adatainak alapulvételével leíró statisztikai adatelemzést végzek. Vizsgálom a korcsoportok, nemek, valamint kizsákmányolási formák szerinti megoszlást.

Annak érdekében, hogy a gyermekkereskedelem jellemzőit minél szélesebb körben feltárhassam, és azt az emberkereskedelemtől elhatárolhassam az anyagi büntetőjog mellett kriminológiai, szabálysértési, és alkotmányjogi kitekintést is végzek.

Az egyes kizsákmányolási formák esetében a hazai szabályozás megfelelőségét helyezem vizsgálatom központjába.

III. A tudományos eredmények rövid összefoglalása, azok hasznosítása, illetve a hasznosítás lehetőségei

III.1. Az értekezés tartalma, következtetései

Kutatásom során a megfogalmazott hipotéziseimre az alábbi válaszokat adhatom.

1. Feltételeztem, hogy a felnőttek és a gyermekek kereskedelme eltér a céljukban.

A klasszikus kizsákmányolás céljából gyermekek sérelmére elkövetett emberkereskedelem esetében nem tapasztaltam eltérést. Annak célja röviden a kizsákmányolás. Bővebben a rendszeres előny szerzés (a Btk. 192. § (2) bekezdésében célzatként rögzíti) és a kizsákmányolás alapját képező tevékenység végzése más által. Emellett a magyar szabályozásban, a Btk. 192. § (3) bekezdésének célzata a segítségnyújtás a fentiekhez. A klasszikus formák alatt értem a munkacélú (a jogellenes tevékenységekhez kapcsolódó, és a kolduttatás is), a szexuális célú kizsákmányolást, illetve a szervek kivételét.

Kutatásom során jelentős eltérést tapasztaltam a gyermekspecifikus célú emberkereskedelem esetében.

Az illegális örökbefogadás céljából történő gyermekkereskedelemnek nem szükségszerű eleme a rendszeres előny szerzés (bár nem kizárható) és nem valósul meg a klasszikus értelemben vett kizsákmányolás. Az örökbefogadásnál a haszonszerzési tilalmat a Ptk. rögzíti, amely egyszeri ügylettel is megvalósulhat.

Nem szükségszerű eleme a gyermek sérelmére történő bérnyasággal megvalósuló emberkereskedelem elkövetésének a rendszeres előny szerzés. A gyermeknél nem beszélhetünk a klasszikus értelemben vett kizsákmányolásról.

Fentiekre tekintettel az 1. hipotézisemet részben elfogadom, részben elutasítom.

2. Feltételeztem, hogy a felnőttek és a gyermekek kereskedelme esetében a kizsákmányolási formák eltérést mutatnak és ezzel együtt a kizsákmányolás fogalma is mást takar.

A klasszikus kizsákmányolási formák alatt álláspontom szerint azonos, vagy közel azonos fogalmakat kell érteni a gyermekeknél és a felnőtteknél.

A munkaerő-kizsákmányolás ugyan fogalmilag nem mutat eltérést, annak megjelenési formái az életkorra, illetve nemre tekintettel mégis különböznek. Nincs külön gyermekspecifikus munkaerő-kizsákmányolási forma.

A szexuális kizsákmányolás kapcsán vizsgáltam a prostitúciónál a beleegyezés, illetve az ellenszolgáltatás nyújtásának lehetőségét. Arra a következtetésre jutottam, ha a prostitúció esetében ezeket eltérően ítéljük meg a felnőtteknél, illetve gyermekeknél, akkor okkal feltételezhetjük, hogy a szexuális kizsákmányolás sem bír azonos tartalommal. Így a szexuális kizsákmányolás fogalma szélesebben értelmezendő a tizennyolcadik életévét be nem töltött személynél.

Az emberi test tiltott felhasználása révén történő kizsákmányolás alatt álláspontom szerint azonos fogalmat értünk a gyermeknél és a felnőtteknél. Azonban kiemelendő az a tény, hogy a

gyermekeknél a szervek kivétele gyakran a sértettek életébe kerül. Így ugyan a kizsákmányolásban nem tehetünk különbséget, annak eredménye mégis eltérő.

A jogellenes cselekményhez kapcsolódó kizsákmányolás fogalma nem különbözik a gyermek és a felnőtt esetében. Annak megjelenési formái az életkorra, illetve nemre tekintettel változnak. Gyermekes esetében gyakori a zsebtolvajlás.

A koldultatásos kizsákmányolás alatt álláspontom szerint – annak ellenére, hogy a munkaerő-kizsákmányolás egyik formája – eltérő fogalmat értünk a gyermek és a felnőtt esetében. A koldulás végzése mellett a gyermeknél a gyermekkel koldulást is érteni kell: amikor a gyermek a kéregetés passzív alanya.

Az illegális örökbefogadással, valamint a béranyasággal megvalósuló gyermekkereskedelemlenél felmerül, hogy egyáltalán beszélhetünk-e kizsákmányolásról. Véleményem szerint kizsákmányolásnak minősül a gyermekek családjuktól, etnikai gyökereikről és kórelőzményeikről szóló ismereteiktől megfosztás. Ezekben az esetekben sérül a gyermek származás megismeréséhez, identitáshoz és családi kapcsolatokhoz való joga.

A kizsákmányoláson belüli eltéréseken keresztül az is megállapítható, hogy a gyermekek és a felnőttek kereskedelmében az azonosak mellett, eltérő érdeksérelmek is megvalósulnak.

Fentiekre tekintettel a 2. hipotézisemet részben elfogadom, részben elutasítom.

3. Feltételeztem, hogy a felnőttek és a gyermekek kereskedelme esetében a tettesek eltérő elkövetési módokat alkalmaznak.

A 2011/36/EU irányelv 2. cikk (1) bekezdése tartalmazza az emberkereskedelemmel kapcsolatos elkövetési módokat. Rögzíti továbbá a 2. cikk (5) bekezdésében, hogy *„[h]a az (1) bekezdésben említett magatartás gyermekre irányul, büntetendő emberkereskedelemlenél minősül akkor is, ha az nem jár az (1) bekezdésben felsorolt elkövetési módok alkalmazásával.”* Az uniós jog értelmében tehát az emberkereskedelem elkövetési módjainál meghatározó különbség van aközött, hogy az gyermekre, vagy felnőttre irányul-e.

A magyar jogalkotás – túlteljesítve tagállami kötelezettségét – nem rögzíti szükségszerű elemként az elkövetési módokat sem a gyermek, sem a felnőttek kereskedelménél. A kényszermunka (Btk. 192. § (2) bekezdés) esetében a törvény előír bizonyos elkövetési módokat, melyek életkorra tekintet nélkül a bűncselekmény megvalósulásának feltételei.

A szexuális kizsákmányolásnál vizsgáltam külön az elkövetési módokat, melyeknek kriminológiai szempontból jelentősége van. Hazai viszonylatban az emberkereskedelemlenél a gyermekek – mondhatni – „önként bevonódásáról” beszélhetünk elsősorban.

Kezdetben a csábítás, az érzelmi kötődés kihasználása, a haszonnal kecsegtetés a jellemző a prostitúciós célú emberkereskedelemben való bevonás esetébe. Amikor a gyermek nem akar tovább szexuális szolgáltatást nyújtani és ki akar lépni a kizsákmányolási helyzetéből, akkor kerül sor rendszerint a kényszer és fenyegetés alkalmazására, ami nem ritkán pszichés bántalmazással is párosul.

Fentiek alapján megállapítom, hogy az uniós szabályok értelmében az elkövetési módoknak, illetve azok hiányának rendkívüli szerepe van a gyermekek, illetve a felnőttek kereskedelménél, azonban ez a magyar jogszabályban nem bír jelentőséggel. Ha jelenséggként és nem tényállásként vizsgáljuk az emberkereskedelmet, akkor az elkövetési módok eltérést mutatnak.

Fentiekre tekintettel a 3. hipotézisemet részben elfogadom, részben elutasítom.

4. Feltételeztem, hogy a felnőttek és a gyermekek áldozattá válásának folyamata eltér. Más kiszolgáltatottsági tényezők játszanak szerepet és a beleegyezés mást takar.

Az emberkereskedelem áldozattá válásához vezető kiszolgáltatottsági tényezők rendkívül széleskörűek. Vannak olyan faktorok, amelyek mind a gyermekek, mind a felnőttek kereskedelmét jellemzik, és vannak gyermekspecifikusak is.

Gyermekspecifikusnak tekintendő az állami gondozásban nevelkedő gyermek helyzete, és a diszfunkcionális családi háttér, ám az áldozattá válásban – ha kisebb arányban is –, de a traumatizált gyermekkor szerepet játszhat a felnőtteknél is. A gyermekkereskedelem legtöbb áldozata (különösen a prostitúcióban érintettek) az állami gondozottak köréből kerül ki.

Az érzelmi kapcsolatoktól való „függőség” és a kriminalizálódott környezet mind a gyermekek, mind a felnőttek kereskedelménél szerepet játszik.

A státuszbeli különbség és a migráció ugyanúgy kiszolgáltatottá teszi mind a gyermekeket, mind a felnőtteket. A felnőtteknél a szerhasználat kiemelt jelentőségű.

Összegezve: a gyermekeknél beszélhetünk a felnőttekétől eltérő kiszolgáltatottsági tényezőkről (pl.: állami gondozás). Vannak olyan faktorok, amik mind a gyermek-, mind a felnőttkereskedelem esetén jelentőséggel bírnak, de azok tartalma nem esik teljeskörűen egybe (pl. szerhasználat). És vannak olyanok is, melyek lényegét tekintve nem tesznek különbséget gyermek és felnőtt közt (pl. státuszbeli különbség).

A Btk. 203. § (2) bekezdése és Szabs. tv. 172. § (2) bekezdéseiből az olvasható ki, hogy a tizennyolcadik életévüket be nem töltött személyek nem egyezhetnek bele a szexuális cselekmény végzésébe ellenszolgáltatás fejében, így a szexuális önrendelkezési joguk a felnőttekétől messzemenően alulmarad. A 2011/93/EU irányelv a nemi erkölcs elleni bűncselekményeknél tartalmaz minimum követelményeket a beleegyezési korhatárnál.

A gyermekmunka tényállásából (Btk. 209. §) is az olvasható ki, hogy a gyermek beleegyezése nem vehető figyelembe, amennyiben a munka a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek foglalkoztatására vonatkozó törvényi előírásoknak nem felel meg.

Ha a prostitúciónál és a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő munkavállalásnál a beleegyezést eltérően ítéljük meg a felnőttek, illetve gyermekek esetében, akkor okkal feltételezhetjük, hogy a további kizsákmányolási formáknál is eltérést mutat.

Fentiekre tekintettel a 4. hipotézisemet részben elfogadom, részben elutasítom.

Összefoglalva: a gyermekek és a felnőttek kereskedelme a hipotézisekre adott válaszok alapján elhatárolható. Nem értek egyet azzal a jogalkotói állásponttal miszerint a gyermekek kereskedelme kizárólag az emberkereskedelem minősített esete.

III.2. Az értekezés eredményeinek hasznosíthatósága

A doktori értekezés célkitűzése a gyermekkereskedelem arculatának elemzésén, annak hazai jellemzőinek feltárása révén a gyermekkereskedelem és az emberkereskedelem elhatárolása mellett a saját kutatási eredmények bemutatása volt. A doktori értekezés számos javaslatot tartalmaz, amely érinti a Btk.-t és a joggyakorlatot.

A jogtudomány (jogelmélet), a jogalkotó, és a jogalkalmazó számára az alábbi eredményeket, hasznosítható javaslatokat fogalmaztam meg.

III.2.1. A jogelmélet számára hasznosítható eredmények

1. Átfogóan elemeztem az emberkereskedelem és kényszermunka hatályos tényállását.
2. Elvégeztem az emberkereskedelem (és kényszermunka) tényállásának jogösszehasonlító vizsgálatát a német, a holland és a török szabályozással összefüggésben.
3. Feltártam a gyermekkereskedelem fogalmi elemeit.
4. Összegyűjtve tárgyaltam azokat a kiszolgáltatottsági tényezőket, amik a gyermekek áldozattá válásának főbb okai a gyermekkereskedelemben.
5. Feltártam a gyermekkereskedelem toborzásának modern megvalósulási formáit.
6. Bemutattam az illegális örökbefogadás szerepét a gyermekkereskedelemben.
7. Feltártam a bérnyaság intézményének emberkereskedelemmel kapcsolatos oldalát.

III.2.2. A jogalkotás számára hasznosítható eredmények

1. A kutatásom során vizsgált munkaerő-kizsákmányolás, szexuális kizsákmányolás, emberi test tiltott felhasználása, jogellenes tevékenység, illetve koldulás/koldultatás céljából történő emberkereskedelem esetében egyetértek azzal a jogalkotói állásponttal, miszerint a gyermekek sérelmére történő elkövetés az emberkereskedelem és kényszermunka minősített eseteit képezi.

2. Az illegális örökbefogadás céljából, illetve a bérnyaság révén elkövetett gyermekkereskedelemre nem tartom megfelelőnek sem a hatályos emberkereskedelem és kényszermunka tényállását, sem pedig más tényállást. Kutatásom eredményeként javaslom új tényállás megalkotását gyermekkereskedelem címmel.

Btk. 193/A. § (1) *Aki jogtalan előny szerzése céljából tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt jogellenesen örökbe ad, vagy aki jogtalan előnyt nyújt azért, hogy tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt jogellenesen örökbe fogadjon büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

(2) *Az a hivatalos személy, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személy örökbefogadásának ügyvitele kapcsán jogtalan előnyt fogad el annak érdekében, hogy az örökbefogadáshoz szükséges hozzájárulást megadja büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

(3) *A büntetés a (2) bekezdésben meghatározott bűncselekmény esetében két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés ha az nemzetközi örökbefogadást valósít meg.*

(4) *A kiskorú nevelésére, felügyeletére vagy gondozására köteles személy – ideértve a szülői felügyeletet gyakorló szülő, illetve gyám élettársát, továbbá a szülői felügyeleti jogától megfosztott szülőt is, ha a kiskorúval közös háztartásban vagy egy lakásban él –, aki e feladatából*

eredő kötelességét súlyosan megszegi és a kiskorút jogtalan előnyért cserébe határozatlan időre másnál hagyja büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(5) A (4) bekezdés szerint büntetendő aki az ott meghatározott kiskorút határozatlan időre jogellenesen otthonába fogadja és ezért jogtalan előnyt nyújt.

(6) A büntetés az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekmény esetén egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, a (2), a (4) és az (5) bekezdésben meghatározott bűncselekmény esetében kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, a (3) bekezdésben meghatározott bűncselekmény esetén öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, ha azt

a) bünszövetségben, vagy

b) a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyeztetve követik el.

(7) Aki gyermekkereskedelemre irányuló előkészületet követ el, az (1)-(2) és (4)-(5) bekezdésben meghatározott esetben vétség miatt egy évig, a (3) bekezdésben meghatározott esetben büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(8) Ha az (1), a (4) és (5) bekezdésben meghatározott bűncselekmény béranya bevonásával valósul meg, a büntetés korlátlanul enyhíthető – különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető annak elkövetőjével szemben, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.

3. Javaslom továbbá a családi jogállás tényállásának kiegészítését a dajkaterhességre vonatkozóan:

Btk. 213. § (4) Ha az (1) és (2) bekezdésben meghatározott bűncselekmény dajkaterhesség révén valósul meg a büntetés korlátlanul enyhíthető – különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető annak elkövetőjével szemben, ha a bűncselekményt, mielőtt az a hatóság tudomására jutott volna, a hatóságnak bejelenti, és az elkövetés körülményeit feltárja.

(5) E § alkalmazásában

a) dajkaterhesség: egy olyan eljárás, ahol testi adottsága folytán a gyermek kihordására képtelen anya és apa ivarsejtjeiből a testen kívül létrehozott embrió más nő, a dajkaanya méhében kerül beültetésre,

b) dajkaanya: az, aki az ivarsejtjével embriót létrehozó személyek bármelyikének közeli hozzátartozója, és az embrió kihordását ellenszolgáltatás nélkül végzi.

4. Különbséget kellene tennünk gyermekek sérelmére elkövetett emberkereskedelem és gyermekkereskedelem között. (Ezen disszertációban a gyermekkereskedelem fogalma alatt mindkét esetet értem.)

III.2.4. A jogalkalmazás számára hasznosítható eredmények

1. Elhatároltam a gyermekkereskedelmet az emberkereskedelemtől.
2. Feltártam azokat a kiszolgáltatottsági tényezőket, amelyek a gyermekek áldozattá válásának főbb okai a gyermekkereskedelem körében és amelyek segítséget nyújthatnak a megelőzésben.
3. Feltártam a gyermekkereskedelem toborzásának modern megvalósulási formáit, melyek jelentőséggel bírnak mind a megelőzésben, mind pedig a felderítésben.
4. Feltártam a szexuális kizsákmányolás céljából megvalósuló gyermekkereskedelem speciális jegyeit. Felhívva a figyelmet arra, hogy a beleegyezés a gyermek esetében nem megengedett és így a kizsákmányolást is széleskörűbben kell értelmezni.
5. Feltártam a munkaerő-kizsákmányolás és a jogellenes cselekményhez kapcsolódó kizsákmányolás céljából elkövetett gyermekkereskedelem jellemzőit. Külön kiemelve, hogy azok formái életkoronként eltérőek.

6. Feltártam a kényszerkoldultatás és gyermekkereskedelem közti összefüggéseket, melyek kapcsán a rendvédelmi szervek szerepe kiemelendő. Felhívtam rá a figyelmet, hogy álláspontom szerint a gyermek esetében nem ritka, hogy csupán a koldulás passzív alanya, nem pedig a koldulást végző személy.

7. Feltártam, hogy a jogellenes örökbefogadás, illetve a béranyaság révén elkövetett gyermekkereskedelemnek az emberkereskedelemtől eltérő a célja, az elkövetési módja és nem utolsósorban a kizsákmányolás is mást takar.

Summary

In terms of human trafficking, Hungary is also a country of origin, transit and destination. The aim of my thesis is to distinguish between child trafficking and human trafficking by analyzing the character of child trafficking and exploring its domestic characteristics.

In my doctoral dissertation, I

- review the history of human trafficking, international conventions on human trafficking, and European Union legal acts;
- examine the conceptual elements of human trafficking;
- review the domestic history of the regulation of human trafficking and its constitutional prohibition;
- analyze the current state of „Trafficking in human beings and forced labour”, as well as perform a legal comparative study in connection with German, Dutch and Turkish regulations;
- examine the conceptual elements of child trafficking and the vulnerability factors that are the main causes of child victimization;
- analyze the modern realization cases of the recruitment of child trafficking.
- review the various forms of child trafficking.

My research focuses on how the trafficking of children differs from that of adults. I place special emphasis on their purpose, the consistency of the forms of exploitation, the methods of perpetration, and the role of vulnerability factors

I explore the differences between child and human trafficking through the examination of individual forms of exploitation. Furthermore, I will examine whether the current domestic regulations on the given phenomenon can also be applied to children.

Finally I formulate conclusions and proposals for legal theory, legislation and law application.

IV. Publikációk jegyzéke

Az értekezés témakörében megjelent szerzői publikációk

1. Ripszám Dóra: Kizsákmányolás az emberkereskedelem kapcsán. Büntetőjogi Szemle, VIII. Évfolyam, 2019/2. 79–86. o.
2. Ripszám Dóra: A prostitúció révén történő kizsákmányolás, valamint a szexuális kizsákmányolás más formái az emberkereskedelem kapcsán. Büntetőjogi szemle, 2020/2. 113–121. o.
3. Ripszám Dóra: A terrorizmus és az emberkereskedelem összefüggései. Büntetőjogi szemle, 2020/1. 83–90. o.
4. Ripszám Dóra: Emberkereskedelem az interneten. KRE-DIT: A KRE-DOK Online Tudományos Folyóírat, 2020/1. <http://www.kre-dit.hu/tanulmanyok/ripszam-dora-emberkereskedelem-az-interneten/>
5. Ripszám Dóra: Munkaerő-kizsákmányolás az emberkereskedelem kapcsán. In: Baráth Noémi Emőke – Mezei József (szerk.): Rendészet-Tudomány-Aktualitások – konferenciakötet. Doktoranduszok Országos Szövetsége, Budapest, 2020. 184–195. o.
6. Ripszám, Dóra: Human trafficking as an economic activity. In: Szilovics Csaba – Bujtár Zsolt – Ferencz Barnabás – Breszkovics Botond – Szívós Alexander Roland (eds.): Business and economy in the 21st century II. – Conference Proceedings 2020, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pécs, 5–16. o.
7. Gál István László – Nagy Melánia – Ripszám Dóra: Gyermekkereskedelem a terrorizmus tükrében. In: Mezőfi Nóra – Németh Kornél – Péter Erzsébet – Püspök Krisztián (szerk.): V. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia tanulmánykötet, Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampusz, Nagykanizsa, 2021. 9–17. o.
8. Ripszám Dóra: A család szerepe a gyermekkereskedelemben. In: Nagy Melánia (szerk.): Gyerekekre fókuszálva: Konferenciakötet. Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar Pécs, 2021. 63–74. o.
9. Ripszám Dóra: Emberkereskedelem az emberi test tiltott felhasználása céljából. In: Tóth Dávid - Bendes Ákos László – Diósi Szabolcs – Gáspár Zsolt – Projics Nárcisz – Serbakov Márton Tibor – Szívós Alexander Roland (szerk.): I-II. Konferenciakötet: A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, Pécs, 2021. 124–136. o.

10. Ripszám Dóra: Gyermek az emberkereskedelemben. In: Kóshalmi, László (szerk.): PhD Tanulmányok 15. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar Doktori Iskola, Pécs, 2021. 125–136. o.
11. Ripszám Dóra: Kiszolgáltatottsági tényezők, mint a gyermekek áldozattá válásának főbb okai a gyermekkereskedelem kapcsán. In: Mezőfi Nóra – Németh Kornél – Péter Erzsébet – Püspök Krisztián (szerk.): V. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia tanulmánykötet. Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampusz Nagykanizsa, 2021. 83–93. o.
12. Ripszám, Dóra: Child trafficking and child labor. Büntetőjogi Szemle, 2021/különszám, 62–67. o.
13. Ripszám Dóra: A gyermekkereskedelem meghatározása. In: Bendes Ákos László – Diósi Szabolcs – Gáspár Zsolt – Gáti Balázs – Projics Nárcisz – Tóth Dávid (szerk.): A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar fiatal oktatói és doktoranduszai által szervezett III. Ph.D. Konferencia, PTE Nyomda, Pécs, 2022. 167–174. o.
14. Ripszám Dóra: A gyermekkereskedelem toborzásának modern megvalósulási formái, In: Jakab Bálint – Mezőfi Nóra – Németh Kornél – Péter Erzsébet (szerk.): VI. Turizmus és biztonság nemzetközi tudományos konferencia: Tanulmánykötet. Pannon Egyetem Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ, Nagykanizsa, 2022. 25–33. o.
15. Ripszám Dóra: A koldultatás, mint a gyermekkereskedelem megvalósulási formája. JURA, 2022/2. 120–134. o.
16. Ripszám Dóra: A közösségi média szerepe a gyermekkereskedelemben. In: Tóth Dávid (szerk.): Az internet és a közösségi média jogi kihívásai – Konferenciakötet. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Kriminológiai és Büntetés- végrehajtási Jogi Tanszék, Pécs, 2022. 70–78. o.
17. Ripszám Dóra: Az illegális örökbefogadás, különös tekintettel a gyermekkereskedelemre. Magyar Jog, 2022/9. 493–499. o.
18. Ripszám Dóra: Gyermekkereskedelem és gyermekmunka In: Bendes Ákos László – Gáspár Zsolt – Gáti, Balázs – Projics Nárcisz – Tóth Dávid (szerk.): IV. Konferenciakötet: A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Doktori Iskola, Pécs, 2022. 116–128. o.
19. Ripszám Dóra: Határon átnyúló gyermekkereskedelem. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XXIV. A rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja, Pécs, 2022. 311–316. o.

20. Ripszám, Dóra: Adoption as a mode of committing child trafficking. In: Collection of papers, "Contradictions of the Contemporary Law ", Vol. II. Копикомерц, Источно Сарајево, Szarajevó, 2022. 606–614. o.
21. Ripszám Dóra: A bűncselekményhez kapcsolódó kizsákmányolás a gyermekkereskedelem kapcsán. KRE-DIT: A KRE-DOK Online Tudományos Folyóirata, 2023/1. 229–237. o.
22. Ripszám Dóra: A szexuális kizsákmányolás céljából megvalósuló gyermekkereskedelem. In: Bendes Ákos László – Gáspár Zsolt – Gáti Balázs – Projics Nárcisz – Ripszám Dóra – Tóth Dávid (szerk.): V. Konferenciakötet: A pécsi jogász doktoranduszoknak szervezett konferencia előadásai. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Pécs, 2023. 118–134. o.
23. Ripszám Dóra: Gyermek szexuális célú kereskedelme. In: Baráth Noémi – Mezei József (szerk.): V. Rendészet-Tudomány-Aktualitások - A rendészet tudomány a fiatal kutatók szemével – 2023 konferenciakötet. Doktoranduszok Országos Szövetsége, Rendészet tudományi Osztály, Budapest, 2023. 32–45. o.
24. Ripszám Dóra: Gyermekkereskedelem a migráció tükrében. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): A biztonság védelme a rendészetben: Jubileumi kötet Zámbó Péter ny. rendőr ezredes 70. születésnapjára. Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, Pécs, 2023. 243–248. o.
25. Ripszám, Dóra: Definition of child trafficking in the light of EU legislation. NUM Law Review, 2023/5. 1–14. o.
26. Ripszám, Dóra: Illegal removal of minors abroad in connection with child trafficking. In: Csoknya, Tünde Éva (ed.): ESSAYS OF FACULTY OF LAW UNIVERSITY OF PÉCS YEARBOOK OF 2021-2022. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pécs, 2023. 159–165. o.

Az értekezés témakörén kívül megjelent szerzői publikációk

27. Gál, István László – Ripszám, Dóra: Wildlife – Vehicle Collisions in Hungary, In: Zdravko, Petrović – Vladimir, Čolović– Dragan, Obradović (eds.): Prouzrokovanje štete, naknada štete i osiguranje 2021, Belgrád, Szerbia: Institut za uporedno pravo. 2021. 147–158. o.
28. Nagy, Melánia – Ripszám, Dóra: Informal payments in healthcare, as an issue of Hungarian national security, Büntetőjogi Szemle, 2021/2. 66–70.

29. Nagy Melánia – Ripszám Dóra: A hálapénz, mint nemzetbiztonsági kérdés. In: Jakab Bálint – Mezőfi Nóra – Németh Kornél – Péter Erzsébet (szerk.): VI. Turizmus és biztonság nemzetközi tudományos konferencia: Tanulmánykötet, Pannon Egyetem Körforgásos Gazdaság Egyetemi Központ. Nagykanizsa, 2022. 43–50. o.
30. Ripszám Dóra – Gál István László: Gondolatok a járványügyi védekezés akadályozásáról. Büntetőjogi Szemle, 2022/2. 53–56. o.
31. Ripszám Dóra: A pilóta nélküli légitárművel megvalósított jogsértő magatartások, különös tekintettel a tiltott adatszerzés új alapesetére, Rendvédelem Tudományos Folyóirata, 2022/2. 48–57. o.
32. Ripszám Dóra: A veszélyhelyzetről röviden, különös tekintettel annak aktualitására, KRE-DIT: A KRE-DOK Online Tudományos Folyóirata, 2022/1. <http://www.kredit.hu/tanulmanyok/ripszam-dora-a-veszelyhelyzetről-roviden-kulonos-tekintettel-annak-aktualitasara/>
33. Ripszám Dóra: Köznyugalom elleni bűncselekmények a járvány idején. In: Molnár Dániel – Molnár Dóra – Nagy Adrián Szilárd (szerk.): Tavasz Szél 2022 / Spring Wind 2022 Tanulmánykötet I. Doktoranduszok Országos Szövetsége (DOSZ), Budapest, 2022. 122–131. o.
34. Nagy Melánia – Ripszám Dóra: A kiskorú veszélyeztetése a koldulás tükrében KRE-DIT: A KRE-DOK Online Tudományos Folyóirata, 2023/1. 176–181. o.
35. Ripszám Dóra: A gyermekkel való koldulástól a kényszerkoldultatásig. Büntetőjogi Szemle, 2023/1. 74–76. o.
36. Ripszám Dóra: A magánszféra védelme a pilóta nélküli légi jármű alkalmazása során. Repüléstudományi közlemények, 2023/1. 49–58. o.
37. Ripszám Dóra: A rémhírterjesztés tényállása a pandémia tükrében. Magyar Rendészet, 2023/3. 37–51. o.
38. Ripszám Dóra: A szociális közbeszerzés emberi jogi vonatkozásai. Közbeszerzési Értesítő Plusz, 2023/6. 62–75. o.
39. Ripszám Dóra: Gondolatok a katona élethez való jogáról. HONVÉDSÉGI SZEMLE: A MAGYAR HONVÉDSÉG KÖZPONTI FOLYÓIRATA, 2023/6. 102–113. o.
40. Ripszám Dóra: Gondolatok a tiltott toborzás hazai szabályozásáról. Hadtudományi Szemle. 2023/2. 151–162. o.
41. Ripszám Dóra: Use of Evidence in Competition Supervision Proceedings in Hungary: Evidence from Secret Information Gathering. Versenytükrök: A Gazdasági Versenyhivatal Versenykultúra Központjának lapja, 2023/8: különszám. 67–75. o.

42. Ripszám, Dóra: Scaremongering during the pandemic. In: Bujtár Zsolt – Szuchy Róbert – Szilovics Csaba – Kecskés András – Breszkovics Botond – Gáspár Zsolt – Ázsoth Szilvia – Szívós Alexander Roland – Ferencz Barnabás – Martin Márton – Kálmán Martin – Halász Vendel (szerk.): A válságkezelés, gazdasági és jogi eszközei: Konferenciakötet – válogatott tanulmányok. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pécs, 2023. 173–178. o.